

1. ΘΕΜΑ

Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη -α

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

γκρινιάρικα, γλυκά, δυσάρεστα, ευγενικά, μακριά, όμορφα, σκούρα, φτωχά, χαμηλόφωνα

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A ΚΕΓ, 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Κλίση επιθέτων

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Εσφαλμένη ταύτιση του επιθέτου με το επίρρημα.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τα επιρρήματα που λήγουν σε -α έχουν πάντα τον ίδιο τύπο με τον τύπο της ονομαστικής και αιτιατικής πληθυντικού του ουδέτερου του αντίστοιχου επιθέτου. Τα επιρρήματα σε -α σχηματίζονται από επίθετα σε -ος, από τετελεσμένες μετοχές που λειτουργούν ως επίθετα, από επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ και από επίθετα σε -ης, -α, -ικο.

- Επιρρήματα σε -α από επίθετα σε -ος:

αβίαστα (<αβίαστος, -η, -ο), *ανάλαφρα* (<ανάλαφρος, -η, -ο), *ανέμελα* (<ανέμελος, -η, -ο), *γλυκά* (<γλυκός, -ιά, -ό), *δημοκρατικά* (<δημοκρατικός, -ή, -ό), *δίκαια* (<δίκαιος, -η, -ο), *δυτικά* (<δυτικός, -ή, -ό), *θεωρητικά* (<θεωρητικός, -ή, -ό), *ξαφνικά* (<ξαφνικός, -ή, -ό), *όρθια* (<όρθιος, -α, -ο), *ρεαλιστικά* (<ρεαλιστικός, -ή, -ό), *σίγουρα* (<σίγουρος, -η, -ο), *σπουδαία* (<σπουδαίος, -α, -ο), *τελευταία* (<τελευταίος, -α, -ο), *χαμηλά* (<χαμηλός, -ή, -ό), *ωραία* (<ωραίος, -α, -ο) κτλ.

- Επιρρήματα σε -α από τετελεσμένες μετοχές:

απλοποιημένα (<απλοποιημένος, -η, -ο), *δικαιολογημένα* (<δικαιολογημένος, -η, -ο), *εκνευρισμένα* (<εκνευρισμένος, -η, -ο), *μπερδεμένα* (<μπερδεμένος, -η, -ο), *συγκεκριμένα* (<συγκεκριμένος, -η, -ο), *ωραιοποιημένα* (<ωραιοποιημένος, -η, -ο) κτλ.

- Επιρρήματα σε -ά από επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ:

βαθιά (<βαθύς, -ιά, -ύ) *μακριά* (<μακρύς, -ιά, -ύ), *παχιά* (<παχύς, -ιά, -ύ), *πλατιά* (<πλατύς, -ιά, -ύ), *φαρδιά* (<φαρδύς, -ιά, -ύ) κτλ.

- Επιρρήματα σε -α από επίθετα σε -ης, -α, -ικο:

αγαπησιάρικα (<αγαπησιάρης, -α, -ικο), *γκρινιάρικα* (<γκρινιάρης, -α, -ικο), *ζηλιάρικα* (<ζηλιάρης, -α, -ικο), *τσαχπίνικα* (<τσαχπίνης, -α, -ικο) κτλ.

Υπάρχουν πολλά επιρρήματα που έχουν και τους δύο τύπους, σε -α και σε -ως, αλλά στη νέα ελληνική χρησιμοποιείται μόνο ο τύπος σε -α. Οι τύποι σε -ως αποφεύγονται επειδή θεωρούνται αρχαϊστικότεροι, και δε συνηθίζονται στον καθημερινό λόγο (Έτσι, λέμε: *ακατάσχετα, απερίφραστα, βλοσυρά, δυσάρεστα, επιπόλαια, μεροληπτικά, χαμηλόφωνα* κτλ.)

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Τα επιρρήματα σε -α δε παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες όσον αφορά το σχηματισμό τους. Το σημαντικό είναι οι μαθητές να μάθουν να ξεχωρίζουν τα επιρρήματα σε -α από την ονομαστική και αιτιατική πληθυντικού του αντίστοιχου επιθέτου. Γι' αυτό ο διδάσκων θα πρέπει να δώσει αρκετές ασκήσεις προκειμένου οι μαθητές να εμπεδώσουν το φαινόμενο. Θα

πρέπει δε να τονιστεί ότι τα επίθετα, εν αντιθέσει με τα επιρρήματα, προσδιορίζουν πάντα ένα ουσιαστικό.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΓΓ7: Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη -ως

ΓΓ8: Επιρρήματα από επίθετα με κατάληξη -α/-ως

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 278, 589-590.